از بحران استخدام معلم در ۱۳ کشور تا کمبود عجیب آشپز در اسپانیا

تغییر قواعد بازی در بازار کار اروپا

استخدام نیروی انسانی در حوزه‌های آموزش، سلامت و فناوری اطلاعات در سراسر اروپا دشوار است و در مقابل، کارفرمایان معمولا برای جذب کارگران ساده و دستیاران آماده‌سازی غذا با مشکلات کمتری روبه‌رو هستند. البته این الگو در کشورهای مختلف یکسان نیست، برای مثال، اسپانیا با کمبود شدید دستیاران آماده‌سازی غذا مواجه شده که در گزارش سازمان همکاری و توسعه اقتصادی نیز به آن اشاره شده است.

این کمبودها در شرایطی ادامه دارد که جوانان اروپایی با دشواری بیشتری برای ورود به بازار کار روبه‌رو هستند. طبق گزارش سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، شکاف نرخ بیکاری میان فارغ‌التحصیلان جوان و کل جمعیت سن کار در کشورهای بررسی شده افزایش یافته است. بانک مرکزی اروپا (ECB) نیز اعلام کرد چشم‌انداز اشتغال جوانان در منطقه یورو از ۲۰۲۳ ضعیف شده است.

پنج شغل با جذب دشوار نیرو

شاخص سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، مشاغل مختلف را در داخل هر کشور با یکدیگر مقایسه می‌کند و تعداد فرصت‌های شغلی خالی یا شمار نیروهای موردنیاز را اندازه‌گیری نمی‌کند و داده‌های مورد استفاده برای بیشتر کشورها مربوط به ۲۰۲۴ است.

روندهای بررسی‌شده در ۲۷ کشور اروپایی، از جمله نروژ، سوئیس، ترکیه و انگلیس نشان می‌دهد کدام مشاغل بیشتر در میان پنج شغل دشوار یا آسان برای جذب نیروی انسانی قرار می‌گیرند.

در میان کشورهای عضو اتحادیه اروپا که در گزارش «ارزیابی کمبود مهارت‌ها در کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی» بررسی شده‌اند، شغل معلمی به‌طور متوسط دشوارترین شغل برای تامین نیروی انسانی بوده است.

پس از آن، متخصصان حوزه سلامت و متخصصان فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) قرار دارند و سپس متخصصان وابسته به حوزه سلامت، مانند تکنسین‌های پزشکی، برخی کارکنان پرستاری و همچنین متخصصان کسب‌وکار و امور اداری، پنج گروه شغلی نخست را تکمیل می‌کنند.

شغل معلمی در ۱۳ کشور در میان پنج شغل دشوار برای تامین نیروی انسانی قرار دارد و پس از آن، متخصصان حوزه سلامت و متخصصان فناوری اطلاعات و ارتباطات قرار می‌گیرند که هر کدام در ۱۲ کشور با کمبود نیرو مواجه هستند.

مدیران نیز در هفت کشور در میان پنج گروه شغلی قرار دارند که جذب نیروی انسانی برای آن‌ها دشوارتر است. همچنین مشاغل وابسته به حوزه سلامت، مراقبت‌های شخصی و کسب‌وکار و امور اداری، هر یک در ۶ کشور با دشواری جذب نیرو مواجه هستند.

پنج شغل با جذب نیروی آسان

در مقابل، کارگران ساده آسان‌تر از سایر گروه‌های شغلی جذب می‌شوند و پس از آنان، کارکنان مشاغل ابتدایی، دستیاران آماده‌سازی غذا، کارکنان فروش و مونتاژکاران قرار دارند.

کارگران ساده در ۱۴ کشور در میان پنج گروه شغلی قرار دارند که جذب نیرو برای آنان آسان‌تر است. پس از آنان، دستیاران آماده‌سازی غذا در ۱۲ کشور و سایر کارکنان دفتری در ۱۱ کشور قرار می‌گیرند. کارکنان مشاغل ابتدایی در ۱۰ کشور و مونتاژکاران در هشت کشور در فهرست پنج شغل آسان برای جذب نیروی انسانی قرار دارند.

سازمان همکاری و توسعه اقتصادی فراتر از پنج شغل دارای بالاترین و پایین‌ترین امتیاز، مشاغل را بر اساس میزان دشواری تامین نیروی انسانی در مقایسه با سایر مشاغل هر کشور، در پنج گروه طبقه‌بندی می‌کند. این دسته‌بندی نشان می‌دهد مشاغل حوزه سلامت، آموزش و فناوری اطلاعات و ارتباطات در بیشتر کشورها با کمبود نیروی انسانی مواجه هستند.

برخی کشورها برخلاف الگوی کلی اروپا عمل می‌کنند

در نروژ، جذب کارگران ساده دشوارترین کار است، در حالی که تامین نیروی انسانی برای این گروه شغلی در ۲۱ کشور مورد بررسی نسبتا آسان است.

در اسپانیا، دستیاران آماده‌سازی غذا، دشوارترین گروه برای جذب هستند، هرچند در بخش بزرگی از اروپا یافتن این نیروها آسان است. در فرانسه نیز جذب کارکنان مشاغل ابتدایی دشوارترین وضعیت را دارد.

چند کشور شمال و غرب اروپا نیز در زمینه مشاغل فناوری اطلاعات و ارتباطات از الگوی کلی پیروی نمی‌کنند. سازمان همکاری و توسعه اقتصادی وضعیت بازار کار متخصصان این حوزه را در دانمارک، فنلاند، آلمان، هلند، نروژ و سوئد تقریبا متعادل ارزیابی می‌کند و در اتریش، سوئیس و انگلیس نیز عرضه نیروی متخصص این حوزه بیش از تقاضا است.

هوش مصنوعی و جذب نیروی متخصص فناوری اطلاعات

متخصصان فناوری اطلاعات و ارتباطات همچنین متخصصان کسب‌وکار و امور اداری در هر یک از ۱۸ کشور بررسی شده با کمبود نیروی انسانی مواجه هستند.

ایزابل اسکاک اولافسن، اقتصاددان سازمان همکاری و توسعه اقتصادی گفت: دیجیتالی شدن موجب افزایش تقاضا برای متخصصان فناوری اطلاعات و ارتباطات شده است، با این حال، پیشرفت‌های هوش مصنوعی ممکن است در آینده تقاضا برای برخی از این متخصصان، به‌ویژه نیروهای تازه‌کار و مشاغل سطح ورودی، را کاهش دهد.

کمبود نیروی انسانی به ساختار اقتصادی کشورها بستگی دارد

اولافسن گفت: مشاغلی که با بیشترین کمبود نیروی انسانی مواجه هستند، به دلایل مختلف در کشورهای گوناگون تفاوت دارند. تقاضا برای مشاغل به ساختار اقتصادی کشورها بستگی دارد.

او به کره جنوبی و آلمان اشاره و اظهار کرد: بخش‌های گسترده تولیدی در این کشورها به توضیح کمبود نیرو در چندین گروه شغلی با مهارت متوسط، از جمله مونتاژکاران و اپراتورهای ماشین‌آلات، کمک می‌کند. میزان عرضه نیروی کار نیز در کشورهای مختلف متفاوت است. کشورهایی که به معلمان و متخصصان حوزه سلامت دستمزد نسبتا بالاتری پرداخت می‌کنند، ممکن است در این مشاغل با کمبود نیروی انسانی کمتری مواجه شوند.

تناسب مهارت‌ها و آموزش نیروی کار

پیا یوهانا فالستروم، سخنگوی سازمان کار اروپا (ELA) گفت: کمبود نیروی کار در اروپا بیش از پیش ماهیتی ساختاری پیدا کرده است و دیگر موقتی نیست. تغییرات جمعیتی، ناهماهنگی میان مهارت‌های نیروی کار و نیاز بازار، کیفیت مشاغل و محدودیت جابه‌جایی نیروی کار، همگی در این مسئله نقش دارند.

اروپا به آموزش‌های بهتر، مشاغلی با شرایط کاری مناسب‌تر و تناسب بیشتر میان مهارت‌های نیروی کار و نیازهای کارفرمایان نیاز دارد.

بر اساس گزارش یورونیوز، نتایج تحلیل‌های سازمان کار اروپا نشان می‌دهد بسیاری از مشاغلی که در یک کشور با کمبود نیروی انسانی مواجه هستند، ممکن است در کشور دیگری با مازاد نیروی کار روبه‌رو باشند.

۴۳ کیلومتر ریل سرنوشت قفقاز را تغییر می‌دهد؟

نشنال اینترست با انتشار یادداشتی نوشت: ارمنستان کشوری کوچک و محصور در خشکی است که سال‌ها به روسیه وابستگی داشته و دهه‌ها درگیر مناقشه‌ای فرسایشی با همسایه خود، جمهوری آذربایجان، بوده است. از این رو، در نگاه نخست بعید به نظر می‌رسد که چنین کشوری بتواند نقشی تعیین‌کننده در آینده منطقه ایفا کند. آذربایجان از قدرت اقتصادی و سیاسی بیشتری برخوردار است؛ با ترکیه ائتلافی راهبردی دارد، اقتصادی بزرگ‌تر، بندری در حال توسعه در دریای خزر و درآمدهای قابل‌توجه نفت و گاز در اختیار گرفته است.

▣ آینده صلح ارمنستان و آذربایجان

گرجستان، دیگر همسایه ارمنستان در قفقاز جنوبی نیز به‌واسطه بنادر اقتصادی مهم خود در دریای سیاه، نقش سنتی‌اش به‌عنوان مسیر اصلی ترانزیت منطقه و برخورداری از حمایت مالی و سیاسی گسترده‌تر کشورهای غربی، همواره مورد توجه بیشتری قرار داشته است.

با این حال، ارمنستان که پیش‌تر در معادلات قفقاز کشوری حاشیه‌ای و منزوی به شمار می‌رفت، اکنون به حلقه‌ای کلیدی و غیرمنتظره در فرصت‌های جدید اتصال آسیای مرکزی و قفقاز به اروپا تبدیل شده است. این کشور برای تحقق اهدافی چون تثبیت و دگرگونی نظم منطقه‌ای، دستیابی به توافق صلحی پایدار با آذربایجان، ایجاد پیوندهای جدید تجاری، ترانزیتی، انرژی و فناوری در چارچوب گسترش کریدور میانی شرق به غرب، حفظ استقلال عمل منطقه‌ای و تقویت گرایش به غرب و همچنین صیانت از آزادی‌های ضروری برای نوآوری، اهمیتی فزاینده یافته است.

سرنوشت توافق نهایی صلح میان ارمنستان و آذربایجان که مذاکرات آن مدت‌هاست ادامه دارد، همچنان نامشخص است. باکو اصرار دارد که ایروان پیش از امضای توافق، قانون اساسی خود را اصلاح کند و ارجاعات موجود در آن به اعلامیه استقلال ارمنستان را که دربردارنده ادعاهای ارضی غیرقابل‌قبول از نظر آذربایجان است، حذف کند. با این حال، دولت ارمنستان در پارلمان از اکثریت لازم برای تصویب چنین تغییراتی برخوردار نیست.

از همین رو هنوز مشخص نیست که ارمنستان خواهد توانست قانون اساسی خود را تغییر دهد یا آذربایجان را به امضای توافق صلح در آینده نزدیک متقاعد کند؛ با این حال، دولت نیکول پاشینیان در شرایط کنونی بهترین فرصت را برای دستیابی به چنین توافقی فراهم می‌کند. اگر ارمنستان نتواند توافق صلح را نهایی کند، منطقه ممکن است همچنان در وضعیت آتش‌بس طولانی‌مدت باقی بماند؛ وضعیتی که جایگزین صلحی فراگیر و پایدار شده و مانع شکل‌گیری ثبات بلندمدت، اعتماد متقابل و همکاری منطقه‌ای خواهد شد.

در چنین شرایطی، روند نوپای عادی‌سازی روابط ارمنستان با ترکیه نیز متوقف یا با مخاطره جدی روبه‌رو می‌شود؛ مسئله‌ای که فرصت‌های همکاری و تجارت در سطح منطقه را بیش از پیش محدود خواهد کرد.

▣ سرنوشت پروژه ترانزیتی ترامپ

ارمنستان برای حفظ شتاب پیشرفت و تکمیل بخش مربوط به پروژه «مسیر بین‌المللی صلح و شکوفایی ترامپ» (TRIPP) در مسیر ترانزیتی جنوبی، به عزم سیاسی و ابتکار عمل نیاز دارد. همکاری با ایالات متحده در چارچوب این پروژه، منابع و حمایت‌های تازه‌ای را در اختیار ایروان قرار داده که می‌تواند به موفقیت آن کمک کند.

از آنجا که ترامپ یکی از حلقه‌های مهم و مورد توجه در توسعه و تنوع‌بخشی به شبکه تجاری، ترانزیتی و انرژی کریدور میانی به شمار می‌رود، پیشرفت در ساخت بخش ریلی ۴۳ کیلومتری آن اهمیتی اساسی دارد. آغاز عملیات اجرایی این پروژه می‌تواند چراغ سبزی برای سرمایه‌گذاری در سایر طرح‌های ترانزیتی و زیرساختی در سراسر قفقاز باشد. در مقابل، اگر پیشرفتی در اجرای تریپ حاصل نشود، کریدور میانی همچنان توسعه خواهد یافت، اما با سرعتی کمتر.

▣ گرایش دولت ارمنستان به غرب

ارمنستان در حال حاضر تنها دولت قفقاز است که آشکارا گرایش به غرب دارد و همین رویکرد، فضای لازم را برای دنبال کردن مسیری مستقل در توسعه منطقه حفظ می‌کند. پاشینیان بارها تمایل خود را برای نزدیک‌تر کردن ارمنستان به اروپا اعلام کرده است. در غیاب دولت کنونی، قفقاز تنها کشوری را که در مقطع فعلی خواهان پیوستن به اتحادیه اروپا است، از دست خواهد داد.

گرجستان که زمانی از حمایت و توجه ویژه بروکسل و واشنگتن برخوردار بود، اکنون به تقویت روابط منطقه‌ای خود، از جمله با روسیه و چین، روی آورده و در عین حال انتقادهای تندی از اتحادیه اروپا مطرح می‌کند. آذربایجان همچنان شریکی مهم و قدرتمند برای ایالات متحده محسوب می‌شود، اما سیاست خارجی مستقل‌تر و چندجانبه‌گرایانه‌ای را در پیش گرفته است. این کشور ضمن حفظ هم‌پیمانی نزدیک با ترکیه، به‌دنبال تقویت پیوندهای خود با آسیای مرکزی نیز هست. در چنین شرایطی، تضعیف دولت غرب‌گرای ارمنستان و چشم‌انداز سیاسی آن، فرصت بیشتری برای گسترش نفوذ قدرت‌های دیگر، نه‌تنها روسیه بلکه چین، فراهم می‌کند؛ کشوری که تلاش‌های دیپلماتیک و سرمایه‌گذاری خود را در سراسر قفقاز افزایش داده است.

▣ مزیت راهبردی ارمنستان

ارمنستان در میان کشورهای قفقاز بیش از دیگران به حفظ آزادی‌های فردی متعهد بوده؛ آزادی‌هایی که برای توسعه بلندمدت منطقه اهمیت اساسی دارند. گرجستان در گذشته تا حد زیادی به دلیل پایبندی نسبی به آزادی‌ها و حقوق فردی از حمایت مالی غرب برخوردار بود، اما به‌تدریج از آن مسیر فاصله گرفته است. در مقابل، ارمنستان از سال ۲۰۱۸ در زمینه رعایت آزادی‌ها و معیارهای دموکراتیک عملکرد بهتری داشته است.

این فضای سیاسی آزاد، به‌طور معناداری به تبدیل ارمنستان به مرکزی برای فناوری اطلاعات و هوش مصنوعی کمک کرده و سرمایه‌گذاری قابل‌توجه شرکت‌های فناوری آمریکایی را به این کشور جذب کرده است.

البته ارمنستان با وجود پیشرفت‌های خود، از نظر دموکراتیک کشوری بی‌نقص نیست. فضای سیاسی این کشور به‌شدت قطبی و مناقشه‌آمیز است و سازمان خانه آزادی نیز ارمنستان را در رده «نسبتا آزاد» طبقه‌بندی می‌کند. افزون بر این، مجموعه‌ای از تحقیقات و بازداشت‌های چهره‌های مخالف دولت، پرسش‌هایی را درباره برخورد گزینشی دستگاه قضایی و نهادهای اجرایی مطرح کرده و نگرانی ناظران بین‌المللی را برانگیخته است.

با این حال، اگر ارمنستان بتواند با وجود قطبی‌شدن فضای سیاسی، مسیر کلی دموکراتیک خود را حفظ کند، نه‌تنها چشم‌انداز پیوستن به اتحادیه اروپا را زنده نگه خواهد داشت، بلکه از آزادی‌ها و حقوقی نیز صیانت می‌کند که زمینه‌ساز نوآوری، سرمایه‌گذاری و پویایی اقتصادی در منطقه هستند.

▣ سناریوهای پیش رو

البته این احتمال نیز وجود دارد که ارمنستان در نهایت از تحولات جدید قفقاز کنار گذاشته شود.

نخستین سناریو آن است که در صورت ناکامی در دستیابی به توافق صلحی پایدار و تاخیر در اجرای پروژه ترامپ، دیگر کشورهای منطقه تصمیم بگیرند مسیرهای ترانزیتی خود را بدون عبور از ارمنستان توسعه دهند و این کشور را به حاشیه کریدور میانی برانند.

سناریوی دوم آن است که ارمنستان در برابر فشارهای اقتصادی تسلیم شود و بار دیگر به وابستگی به روسیه بازگردد. هر دو وضعیت به رشد اقتصادی کندتر، کاهش یکپارچگی منطقه‌ای و محدود شدن فرصت‌های توسعه در سراسر قفقاز منجر خواهند شد.

پاشینیان در اوایل سال جاری میلادی درباره ارمنستان گفته بود که این کشور در حال «حرکت از حاشیه جهان به مرکز آن» است. اگرچه این عبارت ممکن است شعاری تبلیغاتی و در خدمت اهداف سیاسی دولت به نظر برسد، اما تا اندازه‌ای با واقعیت نیز همخوانی دارد. ارمنستان با تلاش برای دستیابی به صلحی پایدار با آذربایجان، ایجاد مسیرهای تجاری و ترانزیتی جدید در سراسر قفقاز، هم‌سویی با ایالات متحده و اروپا و بهره‌گیری از ظرفیت‌های نوآوری و توسعه‌ای ناشی از احترام به آزادی‌های بنیادین، به شریکی ضروری در طرح‌های دگرگونی چهارراه ارتباطی اروپا و آسیا تبدیل شده است. اگر ارمنستان در تحقق این اهداف موفق شود، کل منطقه از پیامدهای مثبت آن بهره‌مند خواهد شد. چنین موفقیتی می‌تواند نشانه ظهور قفقازی جدید باشد؛ منطقه‌ای صلح‌آمیز، مستقل، برخوردار از پویایی اقتصادی و دارای نگاهی رو به آینده.

با این حال، پرسش اصلی این است که آیا ارمنستان از حمایت مستمر و قدرتمند شرکای غربی خود برخوردار خواهد شد تا بتواند این نقش پیونددهنده و محرک تحولات منطقه‌ای را ایفا کند یا خیر.